

Odbor odpadů

Vršovická 65, 100 10 Praha 10

www.mzp.cz

V Praze dne 23. prosince 2020

Č.j.: MZP/2020/720/5379

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH – METODICKÉ PODKLADY

M E T O D I C K Ý P O K Y N

Odboru odpadů Ministerstva životního prostředí k plnění níže uvedených povinností podle nového zákona o odpadech s účinností od 1. ledna 2021

K některým povinnostem původců odpadů a provozovatelů zařízení určených k nakládání s odpady a při nakládání s některými odpady

Tento metodický pokyn slouží k vyjasnění postupu osob, na které dopadají povinnosti v odpadovém hospodářství po účinnosti nového zákona o odpadech č. 541/2020 Sb. (dále jen „zákon č. 541/2020 Sb.“ nebo „nový zákon“) od 1. ledna 2021 a s ohledem na skutečnost, že prováděcí předpisy nebudou účinné společně s novým zákonem.

V řadě ohledů se povinnosti v zákoně č. 541/2020 Sb. neliší od povinností dle zákona č. 185/2001 Sb. (dále jen „dosavadní zákon“). V některých případech, kde jsou povinnosti nastaveny odlišně, obsahuje nový zákon přechodná ustanovení, která umožňují povinným osobám po přechodnou dobu plnit své povinnosti stejným způsobem jako doposud.

Jsou zde ovšem některé nové povinnosti, které bude nezbytné plnit od okamžiku účinnosti zákona č. 541/2020 Sb.

Pro období, než budou vydány nové vyhlášky, platí následující: Pokud budou povinné subjekty postupovat tam, kde zákon č. 541/2020 Sb. odkazuje na prováděcí právní předpis, **v souladu s dosavadními prováděcími předpisy**, má se za to, že postupují **v souladu s požadavky** nového zákona. To navíc platí v řadě případů nejen pro dobu, než budou vydány nové vyhlášky, ale s ohledem na v návrzích vyhlášek obsažená přechodná ustanovení, i pro značnou dobu po jejich vydání.

V případech, kdy **nové prováděcí předpisy mění některé povinnosti oproti stávající právní úpravě**, obsahuje návrh vyhlášky **přechodná ustanovení**, která umožní **dostatečný časový prostor pro přípravu všech osob v odpadovém hospodářství na provádění jednotlivých povinností**. Jelikož je nejvýznamnější vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady stále v připomínkovém řízení, je možné, že některá přechodná období budou nakonec jinak dlouhá, než uvádí tento metodický pokyn.

Níže naleznete podrobnější vyjádření k některým povinnostem.

1. Některé povinnosti původce odpadu, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou

1.1 Povinnost mít uzavřenou smlouvu na předávání komunálního odpadu a stavebních a demoličních odpadů

V případě komunálního odpadu, který běžně produkuje a v případě stavebního a demoličního odpadu, musí mít původce jejich předání do odpadového zařízení v odpovídajícím množství zajištěno **písemnou smlouvou před jejich vznikem**.

Tato povinnost nemá žádné přechodné ustanovení. U komunálních odpadů byla tato povinnost dovozována ze sankčního ustanovení, již nyní. Zde by neměl být problém, pokud ale původce takovou smlouvu v současné době nemá, musí ji co nejdříve uzavřít, aby se vyhnul postihu v případě kontroly. V případě stavebních a demoličních odpadů to bude nezbytné vždy před zahájením činnosti, která povede ke vzniku těchto odpadů. Tato povinnost se nevztahuje na odpady, které vznikly před účinností zákona č. 541/2020 Sb., ale bude se vztahovat na odpady z již probíhajících stavebních činností, které vzniknou po nabytí účinnosti nového zákona. I v tomto případě bude nezbytné, pokud původce takovou smlouvu nemá, v co nejrychlejším čase nakládání se vznikajícím odpadem smluvně zajistit.

1.2 Informace o odpadu a základní popis odpadu

Odpady mohou být po účinnosti zákona č. 541/2020 Sb. předávány na základě stávajících informací o odpadu a základních popisů odpadu. Předložený návrh vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady obsahuje přechodné ustanovení, podle kterého **je možné používat informace a základní popis odpadu až do konce roku 2021**. To se vztahuje i ke všem provedeným vzorkováním a zkouškám odpadů, na základě kterých byly tyto údaje zpracovány. Jedinou výjimkou od účinnosti nového zákona je doplnění informace o výhřevnosti a její předání provozovateli skládky v případě ostatních odpadů. Jedná se o údaj o tom, zda odpady kategorie ostatní mají výhřevnost větší nebo menší než 6,5 MJ/kg v sušině odpadu, a to pro účely zařazení do dílčího základu poplatku za ukládání odpadů na skládku. Tak jako celý základní popis odpadu může být tento údaj, pokud je to v případě daného odpadu a daného parametru možné, stanoven úsudkem. Zkouška tak bude nezbytná pouze v případě odpadů, u kterých není možné toto zařazení provést na základě úsudku. Zařazení na základě úsudku je možné zejména proto, že není nezbytné znát přesnou hodnotu. Postačí pouze informace o tom, zda je hodnota vyšší než 6,5 MJ/kg v sušině odpadu či nikoliv. To u řady odpadů může být jednoznačné i bez provedení zkoušky.

1.3 Vedení průběžné evidence odpadů a hlášení o produkci a nakládání s odpady

Podle přechodného ustanovení v novém zákoně č. 541/2020 se za rok 2020 podává hlášení o produkci a nakládání s odpady v celém rozsahu podle dosavadní právní úpravy.

Pro vedení průběžné evidence v roce 2021 a obsah hlášení za tento rok se použijí požadavky vyhlášky č. 383/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 541/2020Sb. To platí i pro použití kódů nakládání. Použijí se kódy podle přílohy č. 20

vyhlášky č. 383/2001 Sb., a to i v případě, že bude zařízení povoleno již podle nového zákona a v provozním řádu a povolení bude mít vymezeny nové kódy podle příloh č. 5 a 6 nového zákona. Nové kódy nakládání ze zákona se pro účel vedení evidence odpadů použijí až po skončení platnosti všech přechodných ustanovení tedy až v roce 2022.

Je zde využito možnosti, že prováděcí právní předpis může v tomto ohledu požadovat použití jiných kódů a přechodné ustanovení v předložené vyhlášce o podrobnostech nakládání s odpady s tím počítá.

Pro obsah hlášení o produkci a nakládání s odpady za rok 2021 v roce 2022 platí dosavadní právní úprava, ale podmínky jeho podání se řídí zákonem č. 541/2020 Sb. Hlášení musí být tedy podáno do 28. února 2022 a nově jej nebude muset podávat původce, který v roce 2021 vyprodukoval méně než 600 kg nebezpečných odpadů (samozřejmě pokud zároveň vyprodukoval méně než 100 tun ostatních odpadů – v tomto ohledu nedochází ke změně).

1.4 Odpovědnost za odpady až do okamžiku předání odpadu do zařízení

Podle § 13 odst. 1 písm. e) zákona č. 541/2020 Sb. má každý povinnost předávat odpad do zařízení pro nakládání s odpady. Pokud by došlo k přechodu vlastnictví dříve, nesplnila by osoba svou povinnost předat odpad do zařízení. V některých případech budou muset být upraveny smluvní vztahy, pokud doposud obsahovaly odlišná ustanovení o přechodu vlastnictví.

1.5 Soustředování stavebních odpadů

Původce musí nově od účinnosti zákona č. 541/2020 Sb. při odstraňování stavby, provádění stavby nebo údržbě stavby dodržet postup pro nakládání s vybouranými stavebními materiály určenými pro opětovné použití, vedlejšími produkty a stavebními a demoličními odpady tak, aby byla zajištěna nejvyšší možná míra jejich opětovného použití a recyklace. Vyhláška bude stanovovat, jaké všechny materiály musí být soustředovány odděleně. Do účinnosti vyhlášky je zákonná povinnost splněna, pokud původce zamezí mísení vybouraných recyklovatelných a opětovně použitelných odpadů s jinými odpady a zejména s nebezpečnými odpady a látkami.

1.6 Převoz odpadu na provozovnu původce – sklad odpadů u původce

Podle zákona č. 541/2020 Sb. se při jednorázovém svážení nejvýše 20 tun ostatních odpadů z místa vzniku mimo provozovnu považuje soustředování v provozovně za shromažďování. Nejedná se tedy o sklad odpadů a na odpady se vztahují stejné požadavky jako na odpady vzniklé v provozovně. V případě svážení většího množství z jednoho místa vzniku nebo pokud jde o nebezpečné odpady nebo v případě převozu odpadu z jiné provozovny musí být provozovna skladem odpadu podle nového zákona. Pokud bude celková roční kapacita takového skladu nižší než 100 tun ostatního odpadu, je možné jej provozovat bez povolení pouze na základě ohlášení zařízení. V případě vyšší kapacity nebo nebezpečných odpadů může být provozován pouze na základě povolení krajského úřadu.

Podle dosavadního zákona a navazujících prováděcích předpisů byla v obou uvedených případech taková provozovna skladem odpadu. To znamenalo, že musela splnit požadavky na sklad vyplývající ze stavebních předpisů a musela mít provozní řád podle bodu A přílohy č. 1 vyhlášky č. 383/2001 Sb. V případě nebezpečných odpadů pak rovněž souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady podle § 16 odst. 3 dosavadního zákona.

Na základě přechodného ustanovení může být sklad provozován ještě jeden rok za podmínek dosavadního zákona. Během roku 2021, nejlépe koncem června, by měl původce odpadu – provozovatel takového skladu, požádat o povolení provozu zařízení. V případě skladu s kapacitou do 100 tun ostatního odpadu není potřeba k provozu povolení, ale musí být do konce roku 2021 ohlášen provoz skladu a bude mu přiděleno identifikační číslo skladu. Do přidělení identifikačního čísla skladu se používá dosavadní číslo původcovské provozovny. Krajské úřady by měly povolit sklady a přidělit identifikační číslo skladu, pokud možno k 1. lednu 2022, tak aby bylo možné vést evidenci a následně ohlašovat k novému identifikačnímu číslu skladu od začátku kalendářního roku.

1.7 Technické podmínky soustředování odpadů

Do vydání nové vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady a s ohledem na přechodné ustanovení v předloženém návrhu i po vydání nové vyhlášky jsou splněny požadavky zákona č. 541/2020 Sb. na soustředování odpadů, pokud jsou plněny dosavadní požadavky na shromažďování nebo skladování odpadů podle § 5 nebo § 6 vyhlášky č. 383/2001 Sb.

1.8 Povinnost zajištění třídění komunálních odpadů

Původce odpadu, který umožňuje ve své provozovně nepodnikajícím fyzickým osobám odkládání komunálního odpadu vzniklého v rámci provozovny, musí od účinnosti zákona č. 541/2020 Sb. zajistit místa pro oddělené soustředování odpadu, a to alespoň pro odpady papíru, plastů, skla, kovů a biologický odpad. Tyto odpady se zařazují do příslušného druhu odpadu ze skupiny 20 01 (biologický odpad se zařazuje jako 20 01 08).

2. Některé povinnosti provozovatele zařízení

2.1 Povinnost provozovat zařízení pouze na základě povolení a výjimka z této povinnosti

A) Zařízení provozovaná na základě souhlasu podle § 14 odst. 1 dosavadního zákona

Tato zařízení mohou být provozována do konce platnosti stávajícího souhlasu nejdéle však

- mobilní zařízení do konce roku 2021,
- zařízení ke sběru odpadů do konce roku 2022,
- zařízení k využívání a odstraňování odpadu do konce roku 2023.

Pokud provozovatel požádá o nové povolení půl roku před koncem platnosti souhlasu, může provozovat zařízení, dokud krajský úřad o novém povolení nerozhodne.

B) Malá zařízení provozovaná na základě § 33b dosavadního zákona

Tato zařízení mohou být provozována po dobu platnosti souhlasného vyjádření podle § 79 odst. 4 písm. d) dosavadního zákona, nejdéle však do konce roku 2023. Pokud provozovatel podá žádost o povolení podle § 62 zákona č. 541/2020 Sb. do konce června 2023, může zařízení za stávajících podmínek provozovat, dokud obecní úřad obce s rozšířenou působností nerozhodne.

C) Zařízení provozovaná bez povolení

Podle zákona č. 541/2020 Sb. je možné provozovat bez povolení pouze zařízení vymezená v příloze č. 4 tohoto zákona. Zařízení, která před účinností nového zákona ohlásila provoz činnosti na základě § 14 odst. 2 dosavadního zákona, nemusí ohlásit provoz podle nového zákona, nicméně by bylo vhodné provést ohlášení poté, kdy bude upraven Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností pro ohlašování těchto zařízení, tak, aby byly všechny údaje aktuální.

Zařízení, která byla doposud provozována na základě § 14 odst. 2 dosavadního zákona a nejsou vymezena v příloze č. 4 nového zákona, mohou být provozována bez povolení podle nového zákona 1 rok, tedy do konce roku 2021. Pokud provozovatel požádá o povolení do konce června 2021, může provozovat zařízení, dokud krajský úřad o novém povolení nerozhodne.

D) Nedokončená řízení vztahující se k souhlasu podle § 14 odst. 1 dosavadního zákona

Ze vztahu přechodných ustanovení § 153 odst. 1 a 2 zákona č. 541/2020 Sb. vyplývá:

- Řízení o souhlas s provozem nového zařízení, které nebylo provozováno před 1. lednem 2021 bude nezbytné zastavit. I v případě vydání souhlasu by s ohledem na text přechodného ustanovení § 153 odst. 2, které se vztahuje pouze na zařízení provozovaná před účinností nového zákona, nebylo možné zařízení provozovat. Žádost o vydání souhlasu se tak stane zjevně bezpředmětnou ve smyslu § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu.

- V případě nedokončeného řízení o prodloužení souhlasu, u kterého nedoběhla doba, na kterou byl vydán před koncem roku, je nezbytné řízení dokončit podle dosavadního zákona. Pro takové zařízení platí přechodné ustanovení, na základě kterého může být provozováno bez povolení podle nového zákona (viz bod A).

E) Povolování zařízení podle zákona č. 541/2020 Sb.

Podrobněji v samostatném metodickém pokynu.

2.2 Ohlašování provozu zařízení

Podrobněji v samostatném metodickém pokynu.

2.3 Informace o odpadu, základní popis odpadu, vedení průběžné evidence odpadů a hlášení o produkci a nakládání s odpady

Viz body 2 a 3 pokynu u původce odpadu.

Provozovatel zařízení je nově povinen zaslat hlášení v roce 2022 i v případě, že v zařízení nebylo po celý rok 2021 nakládáno s odpady, pokud nepřerušil na celý rok 2021 provoz tohoto zařízení.

2.4 Omezení možnosti převzetí odpadu, aniž by byl předán do zařízení

Zákon č. 541/2020 Sb. v § 13 odst. 1 nastavuje jednoznačnou povinnost předávat odpady přímo do zařízení. Od účinnosti nového zákona tak nemůže provozovatel zařízení převzít odpady, aniž by byly předány do zařízení. Není tak možné, aby provozovatel převzal odpady, aniž by provedl přejímku odpadů a převzal je do zařízení. V případě provedení kompletní přejímky může provozovatel zařízení přijmout odpady do vlastnictví při zahájení přepravy odpadu do jeho zařízení. Nově tak nesmí být v evidenci odpadového zařízení uvedeny žádné odpady, které tímto zařízením fyzicky neprošly. Pro tyto účely má zákon nové nástroje v podobě obchodníka a zprostředkovatele.

2.5 Povinnost v případě mobilního zařízení k využití odpadu písemně oznámit provoz zařízení

V případě mobilního zařízení k využití odpadu má provozovatel povinnost písemně oznámit provoz zařízení před jeho zahájením příslušnému krajskému úřadu, krajské hygienické stanici a obecnímu úřadu obce, na jejímž území bude zařízení provozováno. Toto ustanovení nemá přechodné ustanovení. Provozovatel mobilního zařízení k využití odpadu by proto měl bez zbytečného odkladu po účinnosti zákona č. 541/2020 Sb. takové ohlášení provést.

Do vydání vyhlášky není obsah ohlášení jednoznačně stanoven. Dostačující je proto, pokud bude takové ohlášení obsahovat údaje o provozovateli, identifikační číslo zařízení a termíny zahájení a ukončení provozu v dané obci.

2.6 Povinnost provozovatelů zařízení oznámit obci do 15. ledna převzaté komunální odpady od občanů

Provozovatel zařízení nemá v lednu 2021 povinnost oznámit obci, na jejímž území odpad vznikl, do 15. ledna druh a množství převzatého komunálního odpadu od fyzických osob za předchozí kalendářní rok, protože tato povinnost se vztahuje vždy k předcházejícímu kalendářnímu roku a v roce 2020 nebyl zákon č. 541/2020 Sb. účinný.

Počátkem roku 2022 obec obdrží informace od zařízení pro nakládání s odpady o sebraných odpadech od občanů, ovšem tyto odpady neuvede ve své evidenci za rok 2021, jelikož obec není jejich původcem (tento odpad jí tedy nevzniká) na rozdíl od odpadů, které ji ohlásí škola jako odpady v rámci školního sběru (u těchto odpadů je obec původcem ze zákona).

2.7 Povinnosti vztahující se ke kovovým odpadům

Do vydání nové vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady se za kovové odpady považují odpady vymezené v § 8 vyhlášky č. 383/2001 Sb. a provozovatelé zařízení přebírající kovové odpady postupují podle této vyhlášky. Všechny evidence v zařízení se vedou dosavadním způsobem.

Do vydání nové vyhlášky se neuplatní zákaz přebírání kovových odpadů do mobilního zařízení ke sběru, úpravě nebo využití odpadu podle § 18 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb.

Do vydání nové vyhlášky s parametry kamerového systému není možné nastavit funkční kamerový systém v plném rozsahu požadavků, ten bude nastaven až od účinnosti vyhlášky.

Ve vyhlášce bude nastaveno další přechodné ustanovení, jeho délka bude ještě předmětem jednání v rámci vypořádání připomínek.

2.8 Výstupy ze zařízení, které přestávají být odpadem

Na základě přechodného ustanovení § 154 odst. 5 výrobky z odpadu, které přestaly být odpadem před účinností tohoto zákona, jsou výrobkem, který není odpadem i v souladu se zákonem č. 541/2020 Sb.

V případě zařízení, která produkovala před účinností nového zákona výrobky z odpadu, mohou výstupy ze zařízení přestávat být odpadem i nadále za splnění podmínek pro ně stanovených v dosavadním souhlasu podle § 14 odst. 1 a provozním řádu, a to až do konce roku 2023. V případě že byl doposud souhlas podle § 14 odst. 1 nahrazen integrovaným povolením, vztahuje se toto přechodné ustanovení rovněž na výstupy, které již před účinností nového zákona přestávaly být v tomto zařízení odpadem.

Od účinnosti nového zákona musí provozovatel předávat věc, která přestala být odpadem s průvodní dokumentací. Vzhledem k tomu, že do vydání vyhlášky nebude zřejmé, jaký je obsah průvodní dokumentace, bude muset být průvodní dokumentace předávána až od účinnosti vyhlášky.

3. Školní sběr

Od 1. ledna 2021 může škola od žáků nebo studentů přebírat pouze odpady papíru, plastů a kovů z domácností. Původcem těchto odpadů je obec, ale všechny povinnosti plní škola. Škola tak bude muset informovat provozovatele zařízení, kterému předává odpady, aby jako partnera v průběžné evidenci a v hlášení uváděl obec. Obec uvádí tento odpad v ročním hlášení o produkci a nakládání s odpady.

4. Zasypávání (využívání odpadů na povrchu terénu)

Požadavky na zasypávání, které neohrožuje životní prostředí, jsou splněny po účinnosti zákona č. 541/2020 Sb., pokud jsou splněny alespoň požadavky dosavadní vyhlášky č. 294/2005 Sb. Podle přechodného ustanovení v předloženém návrhu vyhlášky mohou být za těchto podmínek odpady využívány k zasypávání až konce roku 2021. Odpady, které nejsou inertní, nesmí být využívány k zasypávání ode dne nabytí účinnosti nového zákona.

5. Ukládání odpadů na skládku

K této problematice bude zpracován samostatný metodický pokyn.

6. Komunitní kompostování

Provozovatel komunitní kompostárny má od účinnosti zákona č. 541/2020 Sb. povinnost vést evidenci rostlinných zbytků převzatých do komunitní kompostárny. Do účinnosti nové vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady postačuje, pokud jsou evidovány údaje o množství převzatých rostlinných zbytků a území obce, ze které byly převzaty, pokud je komunitní kompostárna provozována pro více obcí.

Nastavení technických požadavků je přechodným ustanovením § 153 odst. 6 odloženo do konce roku 2021.

Do stanovení požadavků na provozní deník ve vyhlášce o podrobnostech nakládání s odpady jej nemusí provozovatel komunitní kompostárny vést v předepsané formě.

7. Kaly z čistíren odpadních vod

Již podle přechodného ustanovení ve vyhlášce č. 437/2016 Sb. se kaly, které splňují alespoň požadavky na kaly kategorie II, považují za upravené až do konce roku 2022 a v nové vyhlášce bude tento termín přejet.

Lze dovodit, že na kaly z čistíren odpadních vod v současné době běžně produkované na území ČR se žádné nové požadavky vztahující se v zákoně specificky k neupraveným kalům v letech 2021 a 2022 neuplatní. Novou povinností, která se vztahuje i na upravené kaly, je povinnost označení.

Povinnost označit kal ve smyslu § 67 odst. 2 bude od 1. ledna 2021 až do účinnosti nové vyhlášky splněna, pokud bude v dostupné vzdálenosti jakýkoliv údaj o tom, že se jedná o kal z čistíren odpadních vod s uvedením čistírny odpadních vod, ze které pochází. V případě, že kal prošel zařízením na úpravu kalů, uvede se místo čistírny odpadních vod toto zařízení. Tato povinnost bude do účinnosti vyhlášky splněna například i jakýmkoliv nákladním listem, který bude uvedené údaje obsahovat.

8. Znovuzískaná asfaltová směs

Po dobu, než bude vydána nová vyhláška, je možné považovat znovuzískanou asfaltovou směs za vedlejší produkt na základě splnění základních zákonných kritérií. Mezi tato kritéria patří rovněž to, že je zajištěna dostatečná ochrana životního prostředí a lidského zdraví. Tato podmínka je splněna, a znovuzískanou asfaltovou směs je tak možné považovat za vedlejší produkt, pokud pro daný způsob použití odpovídá znovuzískaná asfaltová směs alespoň požadavkům vyhlášky č. 130/2019 Sb.

Znovuzískaná asfaltová směs a asfaltová směs vyrobená z odpadní asfaltové směsi mohou přestávat být odpadem až do účinnosti nové vyhlášky na základě přechodného ustanovení v novém zákoně. Podle § 156 odst. 5 mohou přestávat být odpadem podle nového zákona po

Ministerstvo životního prostředí

dobu tří let i odpady, které mohly v souladu se souhlasem a provozním řádem přestávat být odpadem v zařízení pro nakládání s odpady podle dosavadního zákona. Každý souhlas, který doposud umožňoval, aby ze zařízení vystupovaly v souladu s vyhláškou č. 130/2019 Sb. výrobky, je nezbytné považovat za povolení ve smyslu § 10 odst. 1 nového zákona. Podmínky vyhlášky č. 130/2019 Sb. je nezbytné považovat za podmínky, za kterých to souhlas umožňoval. Do vydání nové vyhlášky k znovuzískaným asfaltovým směsím, mohou v zařízení, ve kterém přestávala být asfaltová směs nebo znovuzískaná asfaltová směs odpadem, přestávat být tyto i nadále odpadem, pokud splní požadavky vyhlášky č. 130/2019 Sb.

Platnost a účinnost sdělení: toto sdělení nabývá platnosti a účinnosti dnem 1. ledna 2021.

Zpracoval: Odbor odpadů MŽP

Schválil: Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D., ředitel odboru odpadů